

ÕPILASED PROFESSOR OLLIST

Õpilasi oli professoril palju, nii päevaseid tudengeid, kaugõppijaid kui muidugi aspirante, kes püüdsid sööt-
misteaduse saladusi endale selgemaks teha. Tudengite seas sai professor legendiks üsna varakult. Vaevalt, et kellelgi õnnestus stuudiumit nii läbida, et eluaegseid mälestusi sellest ei talletanud. Olgu need mälestused professori fenomenaalsest mälust või laupäeva- ja pühapäeva õhtustest järelvastamistest kateedris, sügise-
sestest kartulivõtu talgutest kolhoosipõllul või vaimu-
katest luuletustest, mida ta esitas kursusejuhendajana lõpupidudel. Tudengitele pühendas professor tõesti palju aega ja nende jaoks ta seda alati ka leidis. Sööt-
misõpetuse eksami jagas ta 5–6 osaks, neid tuli semestri jooksul pidevalt sooritada ja alles kadalipu edukas läbimine andis lootust koondhindeks.

Aspirantidega oli tal pigem tõine suhe. Ta kasvas neid eelkõige läbi katsetegevuse. Kuna korraga oli aspirante professoril mitu, siis toimusid kateedris pidevalt ka mitmed, väga erinevad katsed, seda nii lehmade, lammaste, sigade kui kanadega (kanade söötmise alal kaitses küll ainult üks magistrant oma dissertatsiooni).

Tudengina professor minule söötmisõpetust ei jaganud (viimaseid aastaid tegi seda kateedri juhatajana ametis olev professor A. Muuga), küll aga katsetöö metoodikat ja statistikat. Akadeemilises mõttes sai minust professor Olli õpilane 1976. aasta sügisel, peale 4,5 aastat töötamist majandi loomakasvatuse juhina. Siiski ei alustanud ma kohe aspirandina vaid ENSV Varumisministeeriumi Jõusööda Kesklaboratooriumi asejuhatajana, mis asus kateedri ruumides ja mille teaduslikuks juhendajaks professor samaaegselt ka oli. Kuigi labori asejuhatajana tuli hea seista jõusööda-
tööstuste hea reputatsiooni ja toodangu kvaliteedi eest, oli prioriteediks siiski teaduslik uurimistöö, sellega seonduvad katsed Ráni katselaudas ja iseseisev töö teaduskirjanduse kallal.

Professor Olli väga hea suhtumise minusse teenisin ära varakult. Kindlasti aitas sellele kaasa minu mõniganee loomakasvatuse juhi töökogemus, mis kulus sageli ära kasvõi jõusööda tootja ja tarbija vaheliste erimeelsuste lahendamisel, kus vahekohtunikuks kutsuti autoriteetne professor ja keda mõnigi kord ka mina assisteerisin. Üldiselt meenutavad tema õpilased professorit väga targa ja erudeeritud inimesena, kes oli samal ajal väga kinnine inimene. Istus kateedri koridori lõpus asuvas toas, teda tülitati vaid kõige hädavajalikemate küsimuste korral ja siiski tuli visiit eelnevalt preili Kiisiga (kateedri laborant) kokku leppida. Oma teadmisi polnud ta väga aldis aspirantidega jagama, suunas neid pigem ise uurima. Küll elavnes professor tõsiselt siis, kui aspirant ise oma ideede ja katseplaani-
dega lagedale tuli, siis arutati küll asjad põhjalikult läbi. Ei mäleta, et ta oleks neid tagasi lükanud, lasi ette-
pandud katsed kõik kenasti läbi teha, kuigi mõned dissertatsiooni kokku kirjutamiseks asjatuteks osutusid. Ta õpetas meid põhimõttel, et katse on tõe kriteerium. Ja katsetusteks oli professor loonud suurepäraseid

tingimused – Ráni katselauda, mille ta ise projekteeris, ehitas ja majandas kateedri vahendite arvel.

Aspirantide pidupäevadeks oli see kui professor oma jüngrid sappa võttis ja Moskva VASHNIL-i (Üleliiduline Lenini-nimeline Põllumajandusteaduste Akadeemia) raamatukokku viis. Tavaliselt oli professori saatjateks korraga 2–3 aspiranti. Rongile istuti pühapäeva õhtul, et esmaspäeva hommikuks kohal olla. Ööbiti mõnekümne kilomeetri kaugusel Moskvast Üleliidulise Williamsi nimelise Söötade uurimise Instituudi ühiselamus, kuhu saabuti elektrirongiga hilja õhtul, peale raamatukogu sulgemist ja lahkuti vara, et raamatukogu avamiseks jälle kohal olla. Raamatukogu oli muidugi suurepärase, kõik kõige olulisem kogu maailmas ilmuv teaduskirjandus oli raamatukogus olemas ja kõigile lugemiseks kättesaadav. Suurimaks probleemiks oli see, et ajakirjadest kserokoopia-
tegemine oli piiratud (piirdus 20–30 leheküljega päevas). Tõsi, pisut sai kserokoopiaid ka koju järele tellida, millist võimalust me agaralt ka kasutasime. Aspirandid püüdsid aeg-ajalt teenindajatele ikka altkäemaksu (enamasti Kalevi šokolaadi näol) pakkuda, et saadetise mahtu suurendada. Ei tea, et professor ennast alandanud oleks, kuigi meilgi õnnestus see harva ja sedagi mõne noorema teenindaja puhul.

Kõik see sundis paljut üles kirjutama ja refereerima. Professor ise oli väga agar terveid artikleid ümber kirjutama, kasutades sageli ka abikaasa Luule abi. Tean, et temal kogunes täiskirjutatud kladesid lausa kümnete kaupa. Muidugi olid raskelt saadud kserokoopiaid niivõrd hinnalised, et need said lausa omaette kõvade kaantega raamatuteks köidetud.

Korraga veedeti raamatukogus terve nädal ja niimoodi vähemalt 2–3 korda aastas. Kui nädal aega oli kõvasti tööd tehtud, siis ärasõidu päeval organiseeris professor alati ka mingi vaatamisväärtuse või kultuuri-
ürituse külastuse. Sinna juurde kuulus enne rongile astumist ikka ühine sööma-
aeg, mille professor õpilastele enamasti välja tegi.

Olen hiljem neid raamatukogu külastamisi alati väga soojalt meenutanud. See oli aeg kui said kõigist muudest toimetamistest end vabaks teha, sukelduda kõike unustades sind huvitavatesse teadusprobleemidesse ja seda pikaks nädalaks. Hiljem pole ma ise osanud oma aega nii planeerida, ehki tunnen, et teadustöötaja seda aega vajaks.

„Selleks, et edasi liikuda tuleb vahetevahel ka kahida“. Just seda malemängus tuttavat tegevust tuletas professor Oll meile, aspirantidele, sageli meelde kui jutt läks kasinatele majandamis- ja elutingimustele. Ka 70-
ndatel aastatel polnud aspirantide tasud suuremad asjad, seda võrreldes kursusekaaslaste teenistustega majandites. Kuna kraadiga teadlaste palgad olid seevastu suhteliselt head, teadsid kõik aspirandid, mille nimel pingutada ja ohvreid tuua. Olen seda professori poolt toodud mõtet ikka meeles pidanud ja muidugi ka oma õpilastele meelde tuletanud kui nigela doktorandi stipendiumiga neid teadusse meelitanud.

Kindlasti on igal tema õpilasel seoses professoriga omad kõige helgemad mälestused. Ma usun seejuures, et ta oskas küllalt hästi tajuda oma õpilaste võimeid ja potentsiaali teaduses. Ta laskis meil kõigil maksimaalselt pingutada ja kui ta tajus, et õpilasel on lagi vastas tõttas appi, tänu millele kõik siiski kenasti kaitstud said. Meie, tema õpilased saame uhked olla tema loodud

koolkonna üle, nende arvukate raamatute ja teadusartiklite üle, mida ta päranduseks on meile kõigile jätnud.

Õpilaste nimel
Olav Kärt

Professor Ülo Olli õpilased 1993.–1994. aastal

Esireast vasakult: Jaan Loite, Viivi Sikk, Ülo Oll, Olav Kärt, Kai Ranne, Jaak Tõlp.

Tagareas vasakult: Andres Hellenurme, Aleksander Lember, Silvi Tõlp, Üllas Hunt, Allan Kaasik, Anneli Šmigelskite, Katrin Rannik, Ülle Jõenurm.